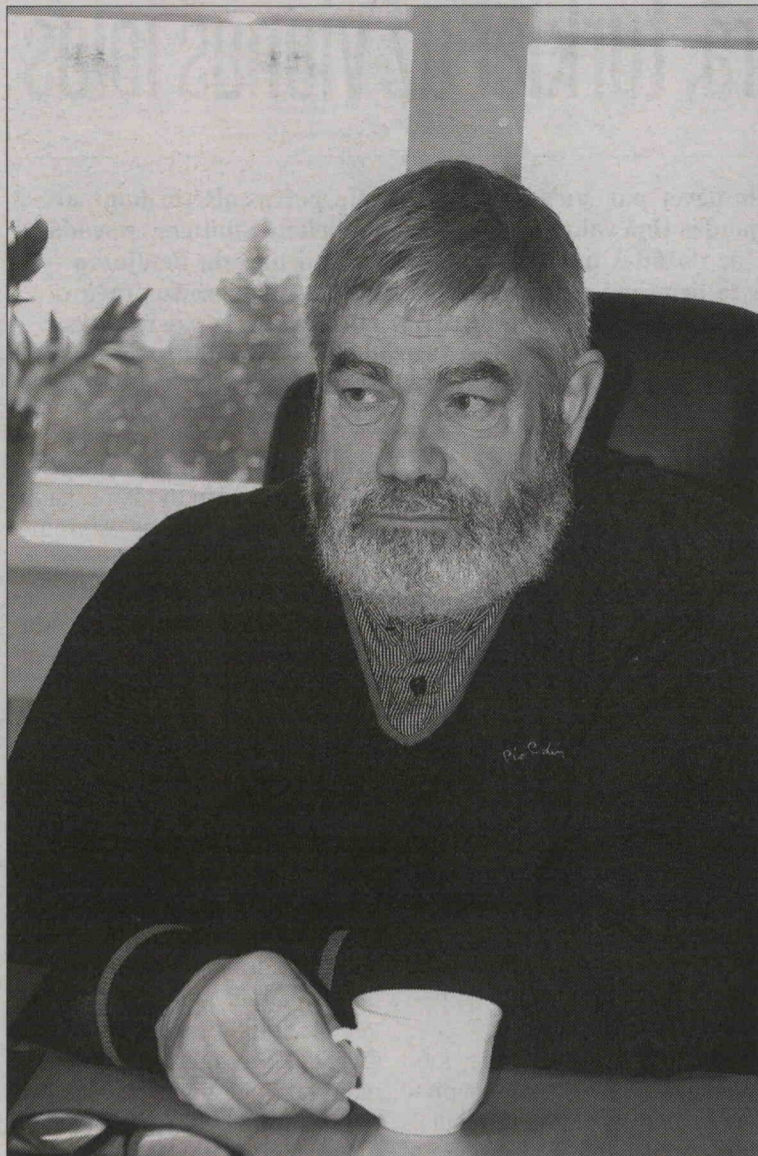

ANDRIS OZOLIŅŠ: «Nav svarīgāka uzdevuma, kā nodrošināt kooperatīva biedriem pēc iespējas labāku samaksu par nodoto pienu. Tāpat nav un nevar būt citas prioritātes kā piena kvalitāte.»

AGRIS LUDRIKSONS: «Stabilitātes un attīstības vārdā mēs iestājamies par ilgtermiņa attiecībām un sadarbību.» Ārijas Romanovskas foto

Par konkurētspēju un lielāku ietekmi tirgū

Māra Rone

Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija (LLKA), kā zināms, dibināta 2002. gadā. Tā apvieno 50 atbilstības statusu ieguvušas lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības (LPKS) un mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības (MPKS). Asociācijas mērķis ir radīt labvēlīgu vidi lauksaimnieku un mežsaimnieku kooperācijas attīstībai. Biedru vidū ir arī vairāki nekā 20 atbilstīgi piena ražošanas kooperatīvi, kuri daudz dara, lai maksimāli palielinātu savu ietekmi Latvijas un Baltijas tirgū.

Ceļā uz otrā līmeņa kooperāciju

LLKA valdes priekšsēdētājs Indulis Jansons intervijās «Liesmai» ne reizi vien ir teicis: «Mūsu kopdarba nākotnes uzdevums ir panākt vēl rezultatīvāku Latvijas lauksaimniecības kooperatīvu savstarpējo sadarbību. Mums ir jābūt krietni stiprākiem kā Latvijas, tā visas Baltijas līmenī! Kooperatīvu apvienotā produkcija, gan iepērkot, gan to pārdodot, tikai palielina mūsu ietekmi tirgū.»

Spilgts apliecinājums tam ir tādu Latvijas graudkopības kooperatīvo sabiedrību kā «Latraps», «VAKS», «Daiva» un citu veikums, veicinot ne tikai savu biedru, savu graudu pirmatradē un ražošanas kompleksu attīstību, bet arī pārliecinošāk un ar arvien

lielākiem kopējiem produkcijas apjomiem ieejot vietējā un pasaules graudu tirgū.

Jaunākā LLKA medijiem izplatītā informācija liecina, ka arī vairāki piena ražošanas kooperatīvi beidzot iekustējušies savstarpējai sadarbībai. 2019. gadā piena nozarē cerīgi esot iesākusies kooperatīvu konsolidācija jeb apvienošanās. Tā, piemēram, pērn aktīvu darbību uzsācis 2018. gada nogalē dibinātais kooperatīvs «Baltu piens», kurā apvienojušies astoņi Latvijas un viens Lietuvas piena ražotāju kooperatīvs. Kooperatīvā «Baltu piens» caur minētajiem deviņiem biedriem ir apvienojušies pavisam 1250 piena ražotāji. Esot uzsāka arī apvienošanās kooperatīvam «Piena ceļš» ar Igaunijas kooperatīvu «E-Piim», kā rezultātā pēc ES standartiem darbosies pavisam jauns starpvalstu kooperatīvs «E-Piim Societas Cooperativa Europaea Limited», kura mērķis, kā zināms, ir uzbūvēt piena pārstrādes uzņēmumu Igaunijā ar pārstrādes jaudu 1000 tonnas dienā. Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija vairākkārt uzsvērusi, ka piena un graudu nozarē nepieciešams iet nākamo attīstības etapu – veicināt kooperatīvu savstarpējo sadarbību jeb tā saucamo «otrā līmeņa kooperāciju».

LLKA izpilddirektore Linda Uzkalne informē, ka 2020. gadā asociācija plāno turpināt darbu pie mājražotāju kooperācijas veicināšanas, kooperatīvu vadītāju

un darbinieku izglītošanas, kooperācijas idejas popularizēšanas lauksaimnieku, meža īpašnieku un mājražotāju vidū. Turpināšoties darbs pie otrā līmeņa kooperācijas veicināšanas gan piena, gan graudu nozarē, kā arī pie tā, lai attīstītu kooperāciju nozarēs, kur tā ir vēl jāka, – un tas viss esot jāskata un jāsaista kopā ar kooperācijas atbalstu nākamajā plānošanas periodā.

LPPKS «Piena Loģistika» – ilgtermiņa balstīta attīstība un sadarbība

Tā kā pēc kooperatīvās sabiedrības «Triakāta KS» maksāt-

jaunākajiem kopdarba piemēriem. Uzņēmuma visnotaļ simpātiskajā mājaslapā teikts: «Mūsu mērķis ir sekmēt savu biedru ekonomisko un sociālo vajadzību apmierināšanu, sniedzot viņiem pakalpojumus piena savākšanā un realizācijā. Balstoties uz ilgtermiņa principu, nostiprinām kooperācijas biedru kopumu un attīstām sadarbību ar sadarbības partneriem.»

Kā tas izdodas? Stāsta LPPKS «Piena Loģistika» direktors ANDRIS OZOLIŅŠ:

«Uzsākot darbu, bija 13 biedri ar kopā dienā savācamām 70 tonnām piena, pašlaik esam izauguši līdz 76 biedriem, kas dienā kopā

Atbilstības statuss dod iespēju kooperatīvajām sabiedrībām pieteikties dažādiem valsts un ES atbalsta pasākumiem.

nespējas pasludināšanas 2015. gadā tās biedri bija ne tikai kā no laivas izmesti, bet arī pašu veidotā pārstrādes uzņēmuma «Latvijas Piens» neizmaksāto piena iepirkuma naudu dēļ jutās morāli pazemoti, bija vajadzīga liela drosme un uzņēmība, lai no piedzīvotā saņemtos un sāktu visu no gala. Tā 13 zemnieki, liekot kopā pieredzi, prātu un arī savus ietaupījumus, izveidoja jaunu kooperatīvo sabiedrību «Piena Loģistika». Šogad sākusies tās piektā sezona, tādēļ piena nozarē šis ir viens no

spēj nodrošināt gandrīz 150 tonnu piena. Piena savākšanu iesākām ar trim automašīnām, kuras, izveidojot kooperatīvu, biedriem nācās izpirkt «Triakāta KS» maksātspējas procesa izsolē, tātad faktiski bija jāizpērk pašiem sava manta. Pa šiem gadiem autoparks ir izaudzis līdz 11 modernām piena savākšanas automašīnām, kuras reisos dodas 12 piena savākšanas lokos pavisam astoņos reģiona novados. Pārsvārā pienu piegādājam pārstrādei tepat Latvijā, kur mūsu sadarbības partneri ir

«Cesvaines piens», «Latvijas Piens», «Limbažu siers», «Triakātas piens», bet zināma daļa no kooperatīva biedru saimniecībās slauktā piena nonāk arī Lietuvā un Igaunijā, kur stabilākais sadarbības partneris mums ir «Tere» un «Valio». Sadarbojoties ar vairākiem piena pārstrādes uzņēmumiem, nodrošinām saviem biedriem stabili labu cenu, kā arī izslēdzam riskus, kādi tie būtu gadījumā, ja katra saimniecība pienu pārdotu atsevišķi vienam konkrētam pārstrādes uzņēmumam, tādējādi būdama pilnīgi atkarīga no konkrētā pārstrādātāja veiksmēm vai arī neveiksmēm.

Piedāvājumu netrūkst, bet prioritāte sadarbībai ir ar tiem, kas ne tikai sola labāku piena iepirkuma cenu, bet arī stabilitāti un ilgtermiņu. Lai loģistikā nebūtu lieku izmaksu, braucienus loki ir ļoti pārdomāti. Tā kā esam saņēmuši sertifikātu arī bioloģiskā piena savākšanai un realizācijai, tad šim nolūkam izmantojam tādu transportu, kurā ir vairākas (četras) piena savākšanas sekcijas. Piemēram, vienā no tām regulāri nonāk bioloģiski ražotais, bet pārējās – konvencionālais piens. Mūsu saimniecību piens tirgū ir pieprasīts, tādēļ visiem iespējamiem līdzekļiem piena kvalitātes latīņu cenšamies noturēt augstu. Kvalitāte bija un būs mūsu prioritāte, tikai ar labu piena kvalitāti mēs kā ražotāji varam būt autoritāte pie pārstrādātājiem. Regulāri veicam kontroles uz vietām saimniecību piena baseinos un arī laboratorijās. Izdevumiem pieaugot, kooperatīva valde arvien tomēr gādā arī par nelielu uzkrājumu, tādu kā drošības spilvenu, lai, piemēram, tad, kad pārstrādātāji dažādu apstākļu dēļ īslaicīgi nespēj norēķināties ar piena ražotājiem, kooperatīva biedri to neizjustu.»

Ar kooperatīvās sabiedrības jaunumiem iepazīstināja LPPKS «Piena Loģistika» valdes priekšsēdētājs AGRIS LUDRIKSONS:

«Augot biedru rindām un kopējam piena apjomam, vēlmi sadarbīties ar mūsu kooperatīvo sabiedrību arvien biežāk izsaka populāri piena pārstrādātāji ne tikai no Latvijas, bet arī no Lietuvas un Igaunijas. Viņi neslēpj, ka mūsu uzņēmums uzmanību piesaista gan piedāvātā kopējā piena apjoma (150 t dienā), gan arī augstās, noturīgās, caurskatāmās piena kvalitātes dēļ, ne mazāk svarīga ir arī mūsu ilgstošā piena nozarē iegūtā pieredze un diemžēl arī mācība no kļūdām. To, ko piedzīvojam iepriekšējā kooperatīvajā sabiedrībā, nevēlamies atkārtot šajās, tādēļ, runājot par pašreizējo piena ražošanas kooperatīvu apvienošanu, esam diezgan piesardzīgi un neitrāli. Apzināmies, ka uz nozares kopējā fona esam salīdzinoši jauna kooperācija, tādēļ vēlamies kļūt vēl stabilāki un pašpietiekamāki. Aktīvi darbojoties valdei, mēs ilgtermiņa mērķu vārdā nebaidāmies izvērtēt un ieviest praksē arī pilnveidojumus samaksas sistēmā un piena kvalitātes kritērijos. Nodrošinot piena augstāko kvalitāti, jābūt arī tai atbilstošiem izvērtēšanas un samaksas kritērijiem. Tie kooperatīvās sabiedrības biedri, kas savā ikdienā to pieņem un īsteno, būs tikai ieguvēji.»